

(Ausdrucksmöglichkeiten der Emotionen in authentischen Gesprächen, Filmen, literarischen Texten) durchgeführt. Demzufolge beziehen sich die Untersuchungen des Emotionspotenzials des Texts mehr auf die vom Sprecher erlebten Emotionen bzw. ihre Manifestation in den Texten. Die Forschungslage bei den sprachlichen Mitteln zum Hervorrufen von Emotionen ist eher dünn, obwohl dies die Hauptaufgabe schöngestiger Literatur und der Werbetexte ist. Die Emotion „Interesse“ wird z.B. in den sprachwissenschaftlich orientierten Emotionsuntersuchungen oft vernachlässigt, was teilweise dadurch erklärt werden kann, dass „Interesse“ einen Streitfall darstellt und von einigen Autoren nicht als „Emotion“ (Fries) bzw. „Basisemotion“ (Ekman) angesehen wird. Fries und Ortony plädieren dafür, dass sich „Interesse“ nicht eindeutig positiv oder negativ bestimmen lässt und nur die Komponente „Intensität“ hat [3: 18]. „Interesse“ wird als längerfristige Handlungstendenz und Antrieb definiert. Izard dagegen unterstreicht die wichtige Bedeutung von Interesse im Alltagsleben, es wird von ihm als „die bei den Menschen am häufigsten vorkommende Emotion“ bezeichnet [5: 143], und betrachtet „Interesse“ als Basisemotion (Neugier wird als Gefühl verstanden). Zugunsten der Behandlung von „Interesse“ als „Emotion“ wird auch der Beweis angeführt, dass beim Sich-Interessieren typische Mimik wie z.B. geöffneter Mund, geneigter Kopf usw. zutage tritt. Das Interesse stellt meines Erachtens ein glänzendes Beispiel dafür dar, wie das Kognitive und das Emotionale einander ergänzen. Beim Lesen werden die Informationen nach den Kriterien abgesondert, ob sie interessant bzw. für den Leser relevant sind (kognitiver Prozess, Interesse fungiert als Filter). Dies spornt den interessierten Menschen zum weiteren Lesen oder Handeln an (affektbezogene Seite von Interesse). Die emotionslinguistische Forschung kann folgendermaßen durchgeführt werden: man kann sich entweder auf eine bestimmte Emotion fokussieren, ihre metaphorischen Konzepte, Erfassungen und Versprachlichungen in den Texten analysieren, oder sich die Entschlüsselung des gesamten emotionalen Potentials des jeweiligen Textes als Ziel setzen. Die beiden Ansätze sind anspruchsvoll und können lohnenswerte Ergebnisse bringen, besonders dann, wenn man sich mit solchen komplexen Emotionen befasst wie „Interesse“, das als Forschungsgegenstand meiner weiteren Arbeiten gewählt wurde.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Bergerová H. Emotionen im Spiegel bildlicher Sprache / Hana Bergerová. – Frankfurt. – Режим доступу: http://publikationen.unifrankfurt.de/opus4/frontdoor/deliver/index/docId/33968/file/SG0811-01_Bergerova_Emotionen_im_Spiegel.pdf
2. Fiehler R. Sprachliche Formen der Benennung und Beschreibung von Erleben und Emotionen im Gespräch. In: Studia Germanistica. Acta Facultatis Philosophicae Universitatis Ostraviensis; 6. Cisko / Reinhard Fiehler. – Ostrava: Ostrauer Universität, Philosophische Fakultät, 2010. – Режим доступу: http://publikationen.unifrankfurt.de/opus4/frontdoor/deliver/index/docId/33543/file/2010_Studia_Germanistica_6.pdf
3. Fries N. Sprache, Gefühle, Emotionen und Emotionale Szenen / Norbert Fries. – Berlin: HU Berlin, 2009. – Режим доступу: http://www2.hu-berlin.de/linguistik/institut/syntax/docs/fries_em_2000.pdf
4. Hamker A. Emotion und ästhetische Erfahrung. Zur Rezeptionsästhetik der Video-Installationen Buried Secrets von Bill Viola / Anne Hamker. – Münster: Waxmann, 2003. – 249 S.
5. Kroeber-Riel W., Gröppel-Klein A. Konsumentenverhalten / Werner Kroeber-Riel, Andrea Gröppel-Klein. 10. Auflage. – München: Vahlen, 2013. – 888 S.
6. Meier-Seethaler C. Gefühl und Urteilskraft. Ein Plädoyer für die emotionale Vernunft / Carola Meier-Seethaler. – München: Beck, 1998. – 455 S.
7. Schwarz-Friesel M. Sprache und Emotion / Monika Schwarz-Friesel. – Tübingen: UTB, 2007. – 413 S.
8. Stopyra J. Lexikalische Ausdrucksmittel von Emotionen im Deutschen / Janusz Stopyra. – Ostrava. – Режим доступу: http://publikationen.unifrankfurt.de/opus4/frontdoor/deliver/index/docId/33543/file/2010_Studia_Germanistica_6.pdf

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Ірина Гаман – аспірант кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут».

Наукові інтереси: лінгвістика тексту, психолінгвістика, культурна медіація.

УДК 81'38 : 811.111

ВИСУНЕННЯ ЯК СТИЛІСТИЧНИЙ ПРИЙОМ: ЕМПІРИЧНА ПАРАДИГМА

Валерія ГОДІОН (Київ, Україна)

У статті розглядається становлення та розвиток теорії висунення у лінгвістичній науці, основні прийоми та засоби, завдяки яким досягається ефект висунення у художньому тексті. Наведено провідні дослідження прийому висунення, які базуються на емпіричних методах.

Ключові слова: стилістика, стилістичні прийоми, висунення, девіація, паралелізм, емпіричні методи дослідження, емпіричне вивчення художнього тексту.

The article deals with the origin and development of foregrounding theory in linguistics, basic devices and means of foregrounding in a literary text and offers the overview of most influential research of foregrounding based on empirical methods.

Key words: stylistics, stylistic devices, foregrounding, deviation, parallelism, empirical research methods, empirical study of literature.

Стилістичний прийом, за допомогою якого письменник намагається привернути увагу читача до певного фрагменту, події, думки, передати і підсилити важливу естетичну і прагматичну інформацію, називається висуненням (англ. *foregrounding*), яке в сучасній стилістиці визначають як «відхилення від повсякденної мови» [5: 8], що, в свою чергу, впливає на естетичне сприйняття, розуміння стилю та інтерпретацію тексту читачем.

Принципом художньої комунікації є те, що будь-який витвір мистецтва певним чином відхиляється від норми, яку ми як члени суспільства звикли очікувати від художньої діяльності, і, що, оцінюючи значення витвору мистецтва, у першу чергу, слід брати до уваги елемент новизни. Такі відхилення від мовної або інших прийнятих у соціумі норм називають висуненням, що можна порівняти з об'єктом, який виділяється на фоні інших об'єктів заднього плану [4: 57].

У загально-мистецькому розумінні під висуненням мають на увазі елемент неочікуваності та новизни, який митець інкорпорує у своє творіння з метою привернення уваги читача або глядача. Такий погляд на мистецтво та на художній текст зокрема було запропоновано представником російського формалізму В. Б. Шкловським у 20-х роках ХХ століття. У своїй роботі «Мистецтво як прийом» вчений вводить термін «очуднення» (рос. *остранение* [1]), який характеризує ефект порушення повсякденності сприйняття мистецького твору. Протиставляючи процес очуднення автоматизації та алгебраїзації, за яких ми насправді не бачимо речі, а скоріше впізнаємо їх звичним для себе чином, В. Б. Шкловський наголошує на тому, що саме мистецтво допомагає нам поглянути на звичні речі абсолютно по-новому: «Для того, щоб повернути відчуття життя, відчуття речі, для того, щоб робити камінь кам'яним, існує те, що називається мистецтвом. Метою мистецтва є дати відчуття речі, побачити її, а не впізнати» [1: 13]. Прийом очуднення у художньому тексті полягає у тому, що автор не називає річ її ім'ям, а описує її як таку, що вперше побачена. За допомогою очуднення реалізується індивідуальне бачення світу автором, створюється особливе сприйняття художнього тексту, читач звільняється від загальноприйнятих кліше, чому сприяє використання оригінальних образів та стилістичних прийомів. Саме завдяки стилістичному прийому висунення досягається деавтоматизація мовленнєвого акту та створюється ефект очуднення.

У стилістиці термін «висунення» був вперше запропонований теоретиками Празької лінгвістичної школи, зокрема Я. Мукаржовським, у його роботі «Мова літературна і мова поетична» [6]. На думку лінгвіста, висунення – це стилістичний прийом, присутній у художньому тексті на фонетичному (алітерація, рима), граматичному (інверсія, еліпсис) та семантичному (метафора, іронія) рівнях та протилежний процесу автоматизації. Автоматизація сприяє схематизації, а висунення, у свою чергу, руйнує схему: чим більше автоматизована дія, тим менш свідомо вона виконується; і, навпаки – чим більш очевидним стає висунення, тим більш свідомим стає виконання дії.

На думку Я. Мукаржовського, висунення присутнє і у повсякденній мові, або у журналістській прозі, але тут воно має досить довільний, несистематичний характер, і спрямоване на привернення уваги до предмету комунікативної ситуації. У художньому тексті висунення структуроване: взаємопов'язані приклади висунення, такі як зразки асонансу, або групи метафор, можна зустріти знову і знову в межах одного художнього тексту з метою досягнення певного стилістичного ефекту. Однак, враховувати слід не тільки кількість оригінальних стилістичних прийомів. Висунення досягається завдяки тому, що певний елемент тексту більшою або меншою мірою відрізняється від прикладів його повсякденного використання, але у разі, якщо б усі елементи тексту підпадали під таку характеристику, вони б не мали подібного ефекту на читача. З цього випливає, що одночасне висунення всіх елементів тексту неможливе. Свого максимального ефекту, на думку Я. Мукаржовського, висунення досягає завдяки таким його властивостям: 1) відносність, а саме, баланс між елементами, завдяки яким досягається висунення та фоновими елементами тексту; 2) послідовність та систематичність, що передбачає послідовний характер взаємопов'язаних стилістичних прийомів, які автор інкорпорує у текст з метою реалізації задуманого ефекту [6].

Згідно з Я. Мукаржовським, у літературі процес комунікації стає другорядним – першочерговим для читача стає стилістика тексту: «У поетичній мові художньої літератури, де комунікативна функція відтісняється на другий план, висунення досягає максимального ефекту. Мова, у такому разі, використовується не лише в комунікативних цілях, а скоріше, для досягнення більшої експресивності» [6: 23]. Таким чином, лінгвіст спрямував свої дослідження теорії висунення на мовні аномалії у художньому тексті, чим, власне, і започаткував аналіз одного з основних прийомів висунення – девіації (англ. *deviation*).

Р. Якобсон, звертаючи увагу на особливості поетичної мови порівняно з мовою повсякденною, виділяє ще один аспект теорії висунення, а саме – паралелізм. У своїй роботі «Лінгвістика і поетика» дослідник розрізняє шість основних функцій мови: 1) емотивну –

пов'язану з адресантом, який передає своє експресивне ставлення до певної події чи явища; 2) конативну – таку, що відображає орієнтацію на адресанта і висловлює безпосередній вплив на співрозмовника; 3) фатичну – спрямовану на підтримку не інформації, а контакту; 4) метамовну – спрямовану на саму мову, як код, за допомогою якого інформація передається від адресанта до адресата; 5) поетичну – таку, що орієнтується більше на форму, ніж на зміст повідомлення; 6) реферативну (когнітивну) – таку, що робить акцент на контекст і є посиланням на об'єкт, про який йдеться у повідомленні [3].

Оскільки наше дослідження спрямоване на вивчення художнього тексту, на особливу увагу для нас заслуговує поетична функція. На думку Р. Якобсона, вона реалізується в усіх мовних формах та жанрах, але у художньому тексті стає домінуючою, адже акцент робиться на самому повідомленні. Дослідник виходить з наявності в мові двох осей – парадигматичної та синтагматичної, які в мовній діяльності виступають як відповідно селекція і комбінація, і реалізуються в одному випадку через подібність та відмінність, а в іншому – через суміжність та послідовність. Спираючись на це твердження, Р. Якобсон дає визначення поетичній функції як «проекції принципу еквівалентності з осі селекції на вісь комбінації» [3: 153].

Девіація та паралелізм є основою теорії висунення. Поєднання цих прийомів у послідовну теорію припадає на 60-ті роки ХХ століття. Слідом за Р. Якобсоном, який виділяє парадигматичні та синтагматичні відносини між мовними одиницями, Дж. Ліч розрізняє два типи висунення [4]. Парадигматичне висунення полягає в тому, що автор, маючи в своєму розпорядженні широкий вибір елементів, віддає перевагу найбільш неочікуваному з них, створюючи ефект несподіваності. Синтагматичне висунення, з іншого боку, полягає в тому, що автор постійно обирає один і той самий елемент з низки можливих [4: 18]. Висунення, таким чином, може бути результатом або девіації (парадигматичне), або паралелізму (синтагматичне). Обидва прийоми є альтернативами, які доповнюють один одного в процесі організації художнього тексту.

Дж. Ліч висуває ідею про те, що стилістичні прийоми девіація та паралелізм піддаються градації, тобто є такими, що їх можна виміряти з метою подальшого аналізу. Шкала градації відображає рівень оригінальності досліджуваної мовної одиниці, словосполучення або метафори, у результаті чого їх можна оцінити як «більш девіантні», або «менш девіантні» з огляду на незвичність поєднання слів або частоту використання [4: 16–17]. Ще одним терміном, запропонованим Дж. Лічем, є когезія висунення, яка передбачає, що з метою досягнення найбільшої естетичної цінності, елементи девіації та паралелізму в художньому тексті мають знаходитися у взаємозв'язку. У разі, якщо девіація та паралелізм зустрічаються у тексті як ізольовані один від одного приклади, це не має великого впливу на загальну інтерпретацію тексту [4: 31].

На думку В. ван Піра, висунення передбачає динамічну взаємодію між автором, (художнім) текстом та читачем [9: 20]. Для читача висунення є провідником в інтерпретації та оцінці тексту. Автор тексту, у свою чергу, за допомогою висунення здійснює вплив на читача. Маючи у своєму розпорядженні текст як засіб комунікації автор використовує стилістичні прийоми, зокрема висунення, для того, щоб направляти читача на шляху до інтерпретації. Таким чином, на базі тексту як лінгвістичної матеріалізації індивідуальних та / або соціальних цілей встановлюється взаємодія між автором та читачем.

В. ван Пір погоджується із думкою про існування двох основних прийомів, які створюють ефект висунення: девіації та паралелізму. Девіацією дослідник називає вибір лінгвістичних одиниць, які зазвичай знаходяться поза межами стандартного вибору. Девіація, типовими прикладами якої є неологізм, метафора, а також парадокс та оксюморон, на думку В. ван Піра, поділяється на три типи: 1) внутрішня – порушення норми, встановленої у межах самого тексту; 2) зовнішня – виділяється на фоні норми, яка знаходиться поза межами тексту, як, наприклад, правила та конвенції лінгвістичного, літературного, соціального, культурного характеру; 3) статистична – порушення не абсолютної, а відносної норми. Тобто, статистична девіація – це не порушення мови як коду. Вона викликає здивування у читача через незвичність комбінацій лінгвістичних одиниць, які читач звик бачити в тому чи іншому контексті [9: 22].

Паралелізм – це протилежний прийом, за якого автор постійно застосовує одні і ті ж самі або схожі лінгвістичні елементи. Зазвичай прийом паралелізму створюється за допомогою рими, асонансу, алітерації, метру або семантичної симетрії. Девіацію (у тому числі три її типи) та паралелізм, можна зустріти на всіх трьох рівнях мовної структури: фонологічному, граматичному та семантичному. Таким чином В. ван Пір розрізняє дванадцять окремих типів висунення: три типи девіації та паралелізм, кожен з яких функціонує на трьох рівнях мови [9: 23].

Власну наукову теорію В. ван Пір ґрунтує на низці проведених ним емпіричних досліджень [9]. На його думку, стилістична новизна, яка досягається завдяки висуненню, встановлює баланс між очевидністю та неясністю в тексті, що в свою чергу, сприяє захопленню уваги читачів: «Висунення стає не просто об'єктом усвідомлення. Воно схиляє читачів до подальшої, більш глибокої інтерпретації. Значення, наприклад, парадоксу, метафори, речення з незвичною

граматичною структурою, або іронії, спочатку може бути незрозумілим. Мета використання саме цих прийомів може бути усвідомлена лише після більш глибокого аналізу та роздумів. Помітивши в тексті елемент новизни, аналізуючи, читач, як правило, виходить за межі буквального значення тексту» [8: 200]. Із даного твердження дослідника випливають *принципи теорії висунення*:

- Висунення викликає здивування. Дослідження В. ван Піра та Д. Майла доводять, що тексти (або фрагменти текстів), багаті на елементи висунення, видаються читачам більш цікавими та захоплюють їх увагу. Так наприклад [9], використовуючи у якості матеріалу шість коротких віршів, В. ван Пір запропонував учасникам експерименту оцінити рівень оригінальності рядків кожної з поезій. На думку читачів, найбільш оригінальними виявилися ті тексти, які, містять найбільшу кількість елементів висунення;

- Висунення є афективним, тобто викликає більш емоційну реакцію з боку читачів [5];
- Висунення подовжує час читання. Оскільки висунення зазвичай можна зустріти у взаємопов'язаних групах фонетичних, граматичних та семантичних одиниць, читач потребує більше часу, щоб досягнути його значення для тексту загалом [5];

- Висунення не є універсальним. Як виявлено В. ван Піром та Г. В. Чесноковою [2], елементи висунення в художньому тексті неоднаково впливають на різні групи людей залежно від їх інтересів, підготовки, освіти та досвіду читання художньої літератури.

Вплив висунення на складність сприйняття тексту та роль елементів висунення під час повторного прочитання тексту в емпіричний спосіб демонструють С. Зінгер та В. ван Пір [10]. Так, учасникам експерименту було запропоновано три тексти. Перший текст мав найменшу концентрацію елементів висунення на всіх мовних рівнях (фонологічному, морфологічному, лексичному та синтаксичному), другий – був багатший на елементи висунення, а третій текст мав найбільшу концентрацію елементів висунення з трьох запропонованих. Респонденти мали оцінити дані тексти щодо цікавості, складності сприйняття, глибини думки, багатства стилістичних прийомів, оригінальності, незвичайності та, з іншого боку, – тривіальності, повсякденності й заурядності. Було виявлено, що третій текст, найбільш багатий на елементи висунення, отримав найвищої оцінки за такими характеристиками як складність сприйняття, багатство стилістичних прийомів і глибина думки. Перший та другий тексти, відповідно, були оцінені нижче, що підтверджує гіпотезу дослідження. Друга гіпотеза (про те, що текст з більшою концентрацією елементів висунення вище оцінюється читачами після повторного прочитання) також була експериментально підтверджена.

У сучасній лінгвістиці дослідження теорії висунення ставить багато завдань, які все ще потребують вирішення. Серед важливих питань теорії висунення, на думку вчених [5; 7; 9], є зміна ролі певного елемента висунення протягом цілого тексту, звикання читача до даного елемента висунення та його поступове перенесення із переднього на задній план. Ще одним важливим завданням є визначення поняття мовної норми, яку автор порушує з метою створення ефекту висунення. З огляду на функціональне різноманіття мови, дуже важко визначити, наприклад, модель стандартного речення в англійській мові. Нагальним для теорії висунення залишається питання мовної норми, оскільки висунення передбачає певний критерій, відносно якого вимірюється оригінальність мовної одиниці. Перспективним, на думку дослідників [2], є аналіз впливу на читача девіації або паралелізму як незалежних один від одного стилістичних прийомів.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Шкловский В. Б. О теории прозы / Виктор Борисович Шкловский. – Москва : Советский писатель, 1983. – 384 с.
2. Chesnokova A. Anyone Came to Live Here Some Time Ago / A. Chesnokova, W. van Peer // *Versus: Quaderni di studi semiotici* / Ed. by G. Ferraro and A. Nemesio. – 2015. – In press.
3. Jakobson R. Linguistics and Poetics / Roman Jakobson // *Semiotics: An Introductory Reader*. – 1985. – P. 150–156.
4. Leech G. Language in Literature: Style and Foregrounding / Geoffrey Leech. – London: Pearson Education Limited, 2008. – 222 p.
5. Miall D. Foregrounding, Defamiliarization, and Affect / D. Miall, D. Kuiken // *Poetics*. – 1994. – № 22. – P. 389–407.
6. Mukarovsky J. Standard Language and Poetic Language / Jan Mukarovsky // *A Prague School Reader on Esthetics, Literary Structure, and Style*. – 1964. – P. 17–30.
7. Simpson P. Stylistics / Paul Simpson. – New York: Routledge, 2014. – 313 p.
8. van Peer W. Lines on Feeling: Foregrounding, Aesthetics and Meaning / W. van Peer, J. Hakemulder, S. Zyngier // *Language and Literature*. – 2007. – № 16. – P. 197–213.
9. van Peer W. Stylistics and Psychology: Investigations of Foregrounding / Willie van Peer. – London: Croom Helm, 1986. – 220 p.
10. Zyngier S. Complexity and Foregrounding: In the Eye of the Beholder / S. Zyngier, W. van Peer, J. Hakemulder // *Poetics Today*. – 2007. – Vol. 28. – № 4. – P. 653–682.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Валерія Годіон – аспірант кафедри англійської філології Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Наукові інтереси: лінгвостилістика, емпіричні методи дослідження в лінгвістиці.

УДК 811.161.2:81'373.2

ТОПОНІМИ В САТИРИЧНОМУ РОМАНІ ВОЛОДИМИРА ДАНИЛЕНКА «ГАЗЕЛІ БІДНОГО РЕМЗІ»

Олена ГОРБАЧ (Кам'янець-Подільський, Україна)

У статті аналізуються особливості функціонування авторських топонімів у сатиричному романі В. Даниленка «Газелі бідного Ремзі», з'ясовані їхня семантико-стилістична роль у оригінальній композиції твору.

Ключові слова: літературна ономастика, топонім, топонімічний простір, топос, ойконім, хоронім, гідронім.

This article analyzes the peculiarities of author's place names in the satirical novel by V. Danilenko "Gazelle poor Ramsey". Their semantic and stylistic role in the original composition of the novel is found.

Keywords: literary onomastics, place name, place-space, topos, oykonim, oronim, hydronym.

Топоніми посідають друге місце після антропонімів у ономастичному просторі художнього тексту й виконують низку стилістичних функцій. Як зауважує Ю. Карпенко, функції географічних назв у художній літературі досить різноманітні й не зводяться тільки до вказівки місця [3:19]. Він також стверджує, що стилістичні можливості топонімічних назв не є нульовими, а в деяких текстах топоніми належать до основних засобів створення стилістичного забарвлення [3:19].

Г. Лукаш вважає, що поетичні топоніми як засоби реалізації мистецького задуму створюють семантичне поле щодо системи дійових осіб. Вони або безпосередньо стосуються життя героя, вказують на координати його місцеперебування, або служать орієнтирами в існуванні другорядних осіб [2:8].

З'явилась низка праць, присвячених загальним і жанровим проблемам топоніміки художнього твору. З-поміж них праці Ю. Карпенка, Г. Лукаш, І. Маруніча, Т. Немировської, О. Сколоздри, М. Фененка, О. Фоянкової та інших. Учені-ономасти досліджують питання доцільності введення географічних назв до мовленнєвої палітри художніх текстів, умови перетворення топонімів на дієвий поетичний прийом у віддзеркаленні національної мовно-художньої картини світу, вплив онімної лексики на особливості авторського стилю. Проте проблеми художнього топосу в структурі сатирично-гумористичного літературного тексту порівняно з антропоніміконом вивчені ще не достатньо.

На нашу думку, географічні назви у творах сатирично-гумористичного спрямування не лише визначають просторову картину художнього тексту, а й є експресивно та стилістично насиченими й виражають індивідуальний авторський стиль.

Топонімікон сатиричного роману В. Даниленка «Газелі бідного Ремзі» ще не був об'єктом наукових студій, тому це зумовило актуальність нашої розвідки.

Мета статті – встановити й охарактеризувати типові особливості авторських літературних топонімів, їх виражальні можливості та сатиричний потенціал.

Сатиричний роман майстра української літератури Володимира Даниленка «Газелі бідного Ремзі» – блискуча пародія на українську ментальність, політику та сучасний світовий порядок. Автор зображує події часів влади Леоніда Кучми [1:2].

Проаналізувавши фактичний матеріал, ми можемо констатувати, що топонімікон сатиричного роману В. Даниленка досить різноманітний і неоднорідний. У тексті фіксуємо реально-географічні топоніми й ірреальні, авторські, які вводяться письменником відповідно до концепції та жанрово-стилістичної особливості твору.

Основу топонімікону становлять авторські літературні топоніми, зокрема літературні хороніми – *Гюлістан, Західні Курилівці, Євросоюз*; ойконіми – *Шпендівка, Бандюгівка, Малі Кліщі, Попільня, Велика Вольниця, Мокляки*; урбаноніми – *Куряча вулиця, улица Міра* та гідроніми – *море Криз, озеро Снів, море Холоду, море Достатку, затока Роси*, які вжиті з неприхованою сатиричною метою.

В. Даниленко вустах головного героя Ремзі дає характеристику кожній із номінованих географічних назв твору. Крізь призму поглядів Ремзі читач має змогу подивитися на сучасні топонімічні об'єкти відсторонено, очима представника цілком відмінної цивілізації. Письменник для більшого гумористичного ефекту, замінює власне українські топоніми тюркізмами. Це спостерігається в номінації країни, в якій опинився Ремзі, – *Гюлістан*. Водночас столицю цієї країни він іменує реально-географічною українською назвою *Курилівці*, яка не відповідає